

PODOBENSTVÍ O PLEVELI MEZI PŠENICÍ

Mt 13,24-30

kázání ze soboty 26. 4. 2014 – br. Filipi Pavel

Předložil jim jiné podobenství: „S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden člověk zasel dobré semeno na svém poli. Když však lidé spali, přišel nepřítel, nasel plevel do pšenice a odešel. Když vyrostlo stéblo a nasadilo klas, tu ukázal se i plevel. Přišli sluhové toho hospodáře a řekli mu: ‚Pane, cožpak jsi nezasal na svém poli dobré semeno? Kde se vzal ten plevel?‘ On jim odpověděl: ‚To udělal nepřítel.‘ Sluhové mu řeknou: ‚Máme jít a plevel vytrhat?‘ On však odpoví: ‚Ne, protože při trhání plevele byste vyrvali z kořenů i pšenici. Nechte, ať spolu roste obojí až do žně; a v čas žně řeknu žencům: Seberte nejprve plevel a svažte jej do otýpek k spálení, ale pšenici shromážděte do mé stodoly.‘“

Kde se vzal ten plevel? Jak to přijde, že se každé dobré dílo pokazí? Dobrá setba – a zaplevelené pole! Na začátku bylo všechno v pořádku – ale teď plevel a plevel, kam oko dohlédne. Kde se vzal ten plevel?

Když lidé spali, přišel nepřítel, nasel plevel do pšenice a odešel. Mnozí vykladači tento obraz pokládají za neskutečný, nadnesený, absurdní. Jen si to představme: Hospodář zaseje na svém poli, unaven jde spát a zatímco on a celá jeho čeládka spí, přijde někdo a do pole právě osetého začne rozhazovat semena rostliny plevelné. Je něco takového možné? Že soused na souseda nevraží, že ho chce nějak poškodit, to ovšem známe. Že se v noci v sousedově stodole nebo na sousedově pozemku kradlo, o tom se vyprávělo v nejedné vesnici. Ale že by někdo v noci vstával a na sousedově poli rozhazoval semena plevele? Tomu bychom se usmáli zrovna tak, jako nám přišlo směšné, když nám před léty chtěli namluvit, že naši imperialističtí nepřátelé nám z letadel poselí bramborová pole škodlivým americkým broukem, mandelinkou. Ale pozor! To se tenkrát nedalo dokázat. Stejně tak by se nedalo dokázat, že někdo zasel na cizím poli plevel. Za takové záškodnictví nemůže nikdo nikoho volat k zodpovědnosti. Krádež nebo jiná škoda se dá dokázat, aspoň někdy. Ale zaplevelené pole není žádný důkaz. To, že vedle pšenice na poli roste také plevel, by nikoho nepřesvědčilo, že šlo o nepřátelský úmysl. Prostě se na poli objevil plevel.

Ale nezapomeňme: My čteme podobenství, nikoli příběh ze života. Takže ať to bylo jakkoli: Naše otázka trvá. Ti hospodářovi služebníci nám mluví z duše: Kde se vzal ten plevel? Jak to, že vedle dobré pšenice vidíme také nepotřebné, ano škodlivé rostliny? A to – na stejném poli. V předchozím podobenství o rozsévači je to jinak: Rozsévač rozsíval dobré zrno, ale to nepadlo všechno do stejné země: některá zrna spadla vedle cesty a neujala se, jiná na skalnatou půdu a brzy zaschla, jiná zase mezi trní, které je udusilo. Že úroda nevzešla, za to může zem, která semeno nepřijala, za to mohou příjemci setby.

Ale zde není rozdíl v různé kvalitě půdy, v různé ochotě či schopnosti příjemců přijmout zaseté Boží slovo a zvěst o Božím království. Zde setba padla na totéž, na stejné pole. Ne až za mezí, za cestou, na vedlejším poli, ale na našem poli, na tomto jednom poli. Ne na jiné půdě, nýbrž na této půdě, na této naší půdě, která přijala dob-

rou setbu. V jednom prostředí ve stejných podmínkách, ve stejném klimatu. Když tak ti hospodářovi služebníci hledí na to zaplevelené pole, připadá nám, že oni mají naše oči, když se rozhlížíme kolem sebe: Na tento celý svět, kde je tolik dobrých, krásných, užitečných věcí, snah, úmyslů, plánů – ale jako stín za nimi je provází sobectví, chamtivost, zrada, podlost. Když hledíme na křesťanskou církev a její dějiny (i přítomnost) – jak tam se spolu snoubí vznešené i nízké, obětavá služba i ziskuchtivost, pokora i touha po nadvládě. Ty naše ostrozřivé oči, když hledíme na svou vlastní rodinu, co tam všechno spolu žije za protiklady, „sladké s hořkým se mísí“. Ty moje ostrozřivé oči, když se někdy přinutím, abych poctivě pohlédl do svého vlastního nitra – a uzřím, jak tam vesele bují také plevel, a uleknou se, aby mi s přibývajícím věkem a celkovým slábnutím ten plevel nezahubil všechnu pšenici.

To všechno na jednom poli, na jednom světě, v jedné církvi, v jedné rodině, v jednom nitru. Kde se bere ten plevel? Vždyť si zasel dobré semeno. Otázka, kterou služebníci v tomto podobenství kladou svému hospodáři, je formulována tak, že neobsahuje ani náznak výčitky. Neptají se: Byla tvá setba opravdu dobrá, nebyla snad kontaminována zárodky plevele, neleží nakonec odpovědnost na tobě, rozséváči? Naši současníci se někdy ptají s takovou výčitkou: Není ten plevel také tvou vinou, ty Hospodáři, ty Stvořiteli světa, ty Pane církve, rodin, našeho života? Zde tato otázka takto nezní. Služebníci vědí: setba byla dobrá. Oni naopak vyjadřují se svým hospodářem jistou solidaritou. A hned ji ohlašují jako odhodlání k činu: My ti pomůžeme. *Máme jít a plevel vytrhat?* Máme zachránit tvé pole?

Hospodářova odpověď nás možná překvapí: *Ne, protože při trhání plevele byste vyrvali z kořenů i pšenici.* Hospodář nedůvěřuje služebníkům, že by nenadělali víc škody, než užitku. Nedovedou totiž bezpečně rozlišit, co je plevel, co pšenice (ten plevel, o němž je tu řeč, je botanicky těžko k rozeznání od klíčícího obilí), a mohlo by se stát, že s plevelem zlikvidují i dobrou úrodu. Pán církve nedůvěřuje inkvizitorům, že by jako kacíře nezlikvidovali i jeho věrné svědky – jako se to stalo v případech Jana Husa a četných jiných. Pán světa nedůvěřuje samozvaným likvidátorům, kteří mají za to, že vykoření plevel zla ze světa, když provedou, prý v souladu s boží (Alláhovou) vůlí, teroristický útok na nevinné lidi na Srí Lance, v Afghánistánu, v Jeruzalémě nebo kdekoli jinde... Takovou horlivost vytrhávačů plevele náš Pán odmítá. „Vždyť lidským hněvem spravedlnost Boží neprosadíš“, varuje epištola Jakubova (1,20).

Co tedy navrhuje hospodář, náš Pán, co navrhuje svým služebníkům, co navrhuje nám, kteří jsme též zděšeni množstvím plevele? Navrhuje: Nebojte se o pšenici. Počkejte až do žně. Navrhuje nám jiné oči. Oči, které sice vidí plevel v pšenici, nemohou jej přehlédnout, plevel není pšenice, ale oči, které nejsou uhranuty otázkou odkud se vzal, kdo to způsobil. Navrhuje nám jiné oči, své oči, které již hledí ke žni, ke konci všech lidských cest. Po staletí, a vlastně po celou historickou dobu, si lidé kladli otázku: unde malum? Odkud se bere zlo? Filozofové, teologové i prostí lidé se touto otázkou trápili. Odkud se bere zlo? Pán Ježíš tímto podobenstvím tuto otázku obrací: Ne odkud vyvěrá zlo, nýbrž kam směřuje zlo? Ke spálení. *V čas žně řeknu žencům:*

Seberte nejprve plevel a svažte jej do otýpek k spálení, ale pšenici shromážděte do mé stodoly. Slyšíte ten hlas důvěry? Důvěry hospodáře, že plevel pšenici nakonec nezahubí, pšenice bude shromážděna do stodol, její užitek nepřijde nazmar. K této důvěře nás naše podobenství zve. Nedejte se zviklat, že zlý plevel utiskuje dobrou pšenici. On ji nezničí. Zlo, které do světa, do církve, do našich rodin, i do našeho nitra vložil nepřítel Boží i váš, moji služebníci, nebude mít nakonec navrch.

Až přijde konečné účtování, až nastane žeň, pak hranice mezi tím, co je dobrá setba a co je plevel, bude najednou zřetelná a jasná; ta hranice, kterou já ani sám v sobě neumím vždycky přesně určit, natož u svých bližních. Zlo ve světě, v církvi i ve mně samém bude odděleno, vyčleněno, potlačeno, spáleno jako otýpky nepotřebného, škodlivého plevele. Ale dobrá pšenice, všechno dobré, jež vzešlo ze setby Božího slova, bude uchováno v Božích věčných stodolách – ku prospěchu nám i budoucím. Nic z toho se neztratí. Nic z toho, co bylo zaseto v mém nitru, v našich rodinách, v Kristově církvi, ve světě, se neztratí. Plevel tu dobrou pšenici nezahubí. Ale to, co dobrou setbu v nás i kolem nás ohrožovalo, co ji utiskovalo, co ji zpochybňovalo, shoří ohněm Božích soudů. A již dnes hoří, kdykoli se Boží soudy z kazatelen zvěstují... a obviňují nás ve svědomí, volají k pokání, k nápravě a k následování cesty Ježíše Krista, vypravěče tohoto podobenství.

Je to, jak je v úvodu řečeno, podobenství „o království nebeském“, o Božím království, tedy pozvání k tomu, co platí a platit bude, pozvání k budoucnosti světa a člověka. Je to pozvání k jiným očím, než jsou ty, které dnes vidí všude jen zaplevelené pole. K očím Ježíšovým. Dejme si takto tímto podobenstvím otevřít zrak a pohlédnout na konec, kdy naše současné plevele budou jako dočasné hoseny na oheň (a bude nás to jistě i bolet, už dnes nás to, ach, bolí), ale dobrá úroda bude navěky zachována.

Pane Bože,

přiznáváme že máme malou víru v soud tvého království, kde bude s konečnou platností odděleno dobré od zlého, plevel od pšenice. Prosíme tě, dej nám nové oči, abychom již dnes pochopili, co z našeho života, z tvé církve a z tohoto světa bude zachováno a co ohněm shoří. Amen.